

Til § 8.

Som i de indledende Bemærkninger omtalt er det et stærkt Ønske fra Friskolernes Side, at den samlede Sum, der stilles til Raadighed som Statstilskud til Friskolernes sættes i Forhold til Statens og Kommunens Udgifter til Folkeskolen. I saa Henseende har man med Hensyn til Statens Udgift opretholdt Reglen efter Lov af 22. December 1919, dog saaledes at det fulde Reguleringstillæg medregnes, og Statens Tilskud til Friskolen vil beregnet pr. Barn herefter ganske svare til Statens gennemsnitlige Udgift til Folkeskolen. Tilskuddet foreslaas beregnet for København, Købstæderne og Landkommunerne for sig.

Kommunens Udgift foreslaas ligeledes beregnet for hver af de 3 Grupper for sig og skal hvile paa en af Statistisk Departement foretaget Beregning. Af Udgiftstallet pr. Barn foreslaas to Trediedele stillet til Raadighed som Tilskud til Friskolerne, dog saaledes at denne Udgift afholdes af Statskassen.

Den ved Lov om den fælleskommunale Udligningsfond Nr. 100 af 14. April 1937 § 3 givne Bestemmelse om Udligningsfondens Bidrag til Undervisning af Børn i undervisningspligtig Alder i private Skoler opretholdes, og de Kommuner, der hidtil har bidraget til Driften af Friskolerne i Kommunen, kan vedblive dermed, idet den heromhandlede Lov ikke lægger større Byrder paa den enkelte Kommune end hidtil.

Naar man ikke mener at kunne foreslaa et højere Tilskud, er det ogsaa fordi, man kun ved at kræve et Offer fra de Forældres Side, der ønsker deres Børn i Friskolen, kan sikre sig mod en kunstig Vækst af Friskolen og forhindre, at der oprettes Friskole, saa snart der paa nogen Maade kan rejses Kritik mod Folkeskolen. Det maa jo erindres, at en Friskole i en Kommune altid fører til en Splittelse af Kommunens Skolevæsen og eventuelt kan bevirke, at Kommuneskolen maa indrettes med mindre Klassedeling, og i det hele paa anden Maade, end hvis alle Kommunens undervisningspligtige Børn kunde samles i samme Skole, og man kan ikke fortænke den Kommune, der har ofret en Del paa at skabe et godt kommunalt Skolevæsen i, at den ser med Misfornøjelse paa, at en større Del af Kommunens skolepligtige Børn vandrer ud for at danne en Friskole, der derefter oprettes med rigeligt offentligt Tilskud, medens Folkeskolens Undervisning svigtes, og dens nyopførte Lokaler lades halvtomme. Man kan ikke se bort fra Vægten i disse Be-

tragtninger, selv om man paa den anden Side maa anerkende Betydningen af, at der ved Friskolen kan paaføres Folkeskolen en heldig Konkurrence, der kan være medvirkende til, at Folkeskolen bestræber sig for at yde sit bedste.

Man er derfor standset ved, at Friskolen skal have et bedre Tilskud end hidtil, men dog ikke mere, end at dens Oprettelse stadig kræver et ikke helt uvæsentligt Offer fra de Forældres Side, som vil oprette en Friskole.

Til § 9.

Naar det samlede Tilskudsbeløb er fastsat, tænkes det fordelt mellem Friskolerne, saaledes at der ikke lægges afgørende Vægt paa Børnetallet, men paa hvor mange Lærerkrafter, der behøves, og hvor mange Lokaler Skolen disponerer over.

Dog foreslaas der givet alle Skoler et Grundtilskud, størst for de københavnske Skoler, derefter for Skoler i Købstæderne og mindst for Skoler i Landkommuner.

Lærertilskuddet foreslaas givet med Halvdelen af den faktisk betalte Lærertilskud, men hertil foreslaas føjet den Betingelse, at Lærertilskuddet skal svare mindst til Andenlærertilskud paa Landet, for Skoler med ikke over 20 Børn dog Forskolelærertilskud; her til regnes alene Grundløn og Reguleringstillæg, medens man derimod bortser fra Alderstillæg; hermed er ikke sagt, at der ikke bør gives Friskolens Lærere Alderstillæg, men hvis dette blev gjort til Betingelse for Tilskud, vilde det altid være en Vanskelighed for de ældre Lærere, der maa søge nye Stillinger, naar deres Antagelse skulde være afhængig af, at der blev givet dem Alderstillæg, som yngre Lærere ikke kunde gøre Krav paa. Man har derfor ladet Alderstillæggene ude af Betragtning som Minimumskrav, medens der selvfølgelig gives Statstilskud ogsaa til Alderstillæggene, hvis saadanne gives.

Lederen af en Friskole, der ejes af en Skolekreds, vil blive lønnet af denne og faa Tilskud herefter, forudsat at Lønningen er mindst Grundløn og Reguleringstillæg for en Andenlærer (eventuelt ved Skoler med ikke over 20 Børn Forskolelærerinde) paa Landet.

Lederen af en Friskole, som han selv ejer, synes med Rimelighed at kunne faa Tilskud paa Landet i Forhold til Førstelærertilskud og i Købstæderne i Forhold til Købstadlærertilskud.

Som Maksimum for den Lærertilskud, som Staten yder Tilskud til, synes at kunne sættes Overlærertilskud efter den kommende ny Lærertilskudslov.